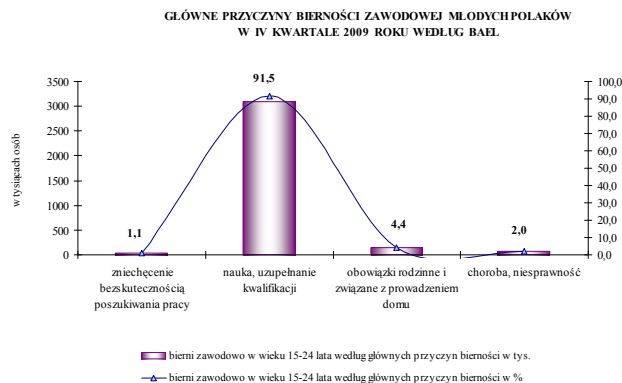

SYTUACJA NA RYNKU PRACY OSÓB MŁODYCH W 2009 ROKU

I. Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski (BAEL) ¹

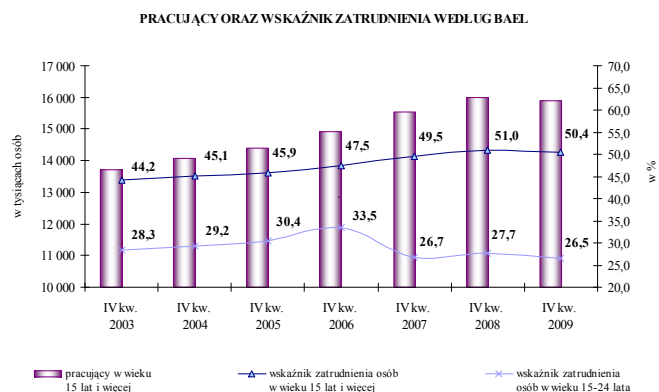
W IV kwartale 2009 r. aktywnymi zawodowo pozostawało 55,1% ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 0,4 p.p. więcej niż w IV kwartale 2008 r. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym, który w Polsce oznacza wiek 18-59/64 lata, wyniósł 71,2% i wzrósł o 0,6 p.p. Wysoki poziom bierności zawodowej warunkowany jest przede wszystkim niską aktywnością młodzieży (34,2%), co wynika z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode z uwagi na kontynuowanie nauki. Z drugiej strony niska pozostaje aktywność osób w wieku poprodukcyjnym (60/65+) – 5,6%. Zatem tylko co trzeci młody człowiek jest aktywny zawodowo, podczas gdy aktywność osób w wieku 25-34 lata wynosi 84,6%, a w wieku 35-44 lata 87,5%.

W IV kwartale 2009 r. biernymi zawodowo było 3 383 tys. młodych ludzi w wieku 15-24 lata i stanowili oni 23,9% wszystkich biernych zawodowo. W porównaniu do IV kwartału 2008 r. w grupie tej odnotowano spadek o 156 tys. osób, tj. o 4,4%. Z liczby młodych osób biernych zawodowo ok. 10 tys. wprawdzie poszukiwało pracy, ale nie było gotowych do jej podjęcia, kolejne 38 tys. było zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy, 150 tys. osób nie poszukiwało pracy z powodu obowiązków rodzinnych

i związanych z prowadzeniem domu, a 66 tys. z powodu choroby i niepełnosprawności. Przy czym należy pamiętać, że ponad 91%, tj. 3 096 tys. młodych osób biernych zawodowo, była bierna zawodowo z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji.

Jak wskazują wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w 2008 r. dynamika wzrostu pracujących i spadku bezrobocia osłabła. W IV kwartale 2009 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2008 r. odnotowano spadek liczby pracujących o 120 tys. osób, tj. o 0,7% (do poziomu 15 885 tys. osób). Wśród młodych w wieku 15-24 lata w IV kwartale pracowało 1 363 tys. osób (8,6% ogółu pracujących) wobec 1 473 tys. w IV kwartale 2008 r., wystąpił zatem spadek o 110 tys. osób, co oznacza, że zmniejszyła się niemal wyłącznie liczba pracującej młodzieży.

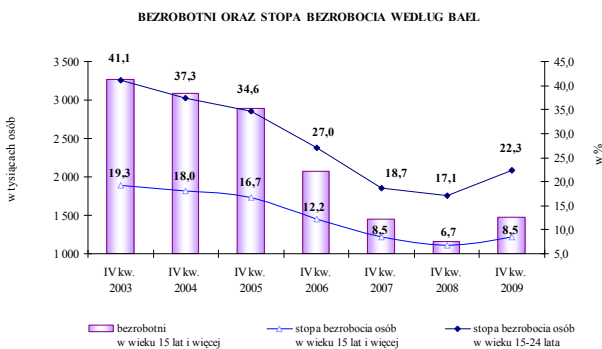

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej spadł w IV kwartale 2009 r. do 50,4% (tj. o 0,6 p.p. w porównaniu do IV kwartału 2008 r.). Wśród osób w wieku 15-24 lata wskaźnik zatrudnienia wyniósł 26,5%, i w porównaniu do IV kwartału 2008 r. zmalał o 1,2 p.p.

¹ Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski w IV kwartale 2009 r., GUS, Warszawa 2010 r.

Stopa bezrobocia młodzieży (tj. 22,3%) ponad 2-krotnie przewyższała wartość charakteryzującą populację w wieku produkcyjnym (8,6%). W IV kwartale 2009 r. odnotowano wzrost stopy bezrobocia wśród młodych aż o 5,2 p.p. w porównaniu do IV kwartału 2008 r. Stopa bezrobocia osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 1,8 p.p. Wskaźnik stopy bezrobocia młodych jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi ludności i najwyższy był również jego wzrost w ciągu roku.

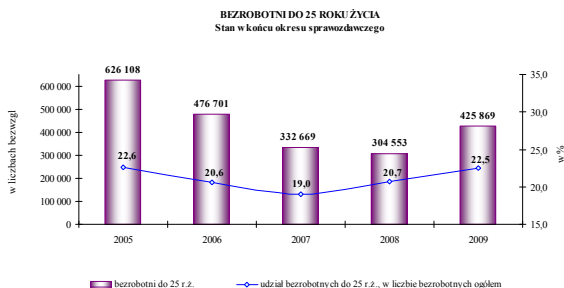
Należy dodać, że jakkolwiek wskaźnik bezrobocia młodzieży pozostaje zdecydowanie wyższy niż ludności w wieku produkcyjnym, to Polska nie stanowi tu wyjątku. W większości krajów UE sytuacja wygląda podobnie, a w niektórych krajach UE stopa bezrobocia młodzieży nawet 3-krotnie przewyższała wskaźnik dla ludności ogółem.

II. Bezrobocie rejestrowane²

Poziom bezrobocia

W latach 1993-1995 w urzędach pracy zarejestrowana była najwyższa liczba młodych osób – powyżej 900 tys., przy czym w niektórych kwartałach przekraczała 1 mln osób. Wówczas też wysokie były udziały młodych w ogólnej liczbie zarejestrowanych – 34,5%. W kolejnych latach wyższy spadek bezrobotnych wśród osób w wieku 18-24 lata niż w pozostałych kategoriach wiekowych spowodował, że odsetek młodych w ogólnej liczbie zarejestrowanych zmniejszył się do 30,7% w końcu 1997 r. W końcu 1999 r. odsetek młodych ponownie

zwiększył się do 31%, ale w kolejnych latach utrzymał się proces jego spadku trwający do końca 2007 r., kiedy to młodzież stanowiła 19% zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych. W końcu 2008 r., w urzędach pracy zarejestrowanych było 304,5 tys. osób do 25 r.ż. Poziom bezrobocia młodych był najniższy analizując dane od początku 1991 r.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz.

415, z późn. zm.) m.in. osoby bezrobotne do 25 r.ż. mają status osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w związku z czym powiatowe urzędy pracy powinny przedstawić im propozycję zatrudnienia lub innej formy aktywizacji zawodowej w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji. Poza usługami rynku pracy czyli pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym i informacją zawodową, organizacją szkoleń, pomocą w aktywnym poszukiwaniu pracy, urzędy pracy oferują młodym bezrobotnym również inne działania wspierające aktywizację zawodową.

W 2009 r. poziom bezrobocia rejestrowanego ludzi młodych wzrasta zdecydowanie szybciej niż ogółu bezrobotnych. W końcu 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 425,9 tys. osób do 25 r.ż., tj. o 39,8% więcej niż przed rokiem, wobec wzrostu liczby

² Dane pochodzą z miesięcznego sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy oraz załącznika 1 „Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” i załącznika 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”.

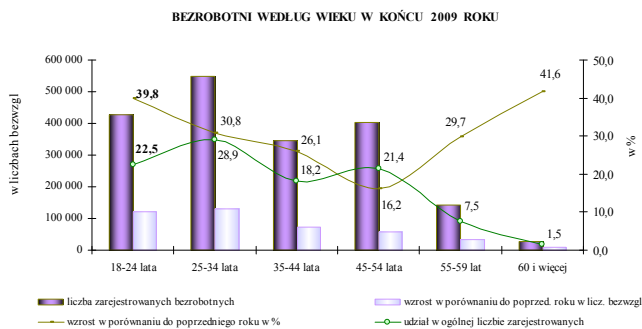
bezrobotnych ogółem o 28,4%. W końcu 2009 r. młodzi stanowili 22,5% ogółu bezrobotnych (w końcu 2008 r. – 20,7%).

Prawo do zasiłku, w końcu 2009 r., posiadało 42,2 tys. osób do 25 r. ż. co stanowiło 9,9% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii wiekowej. Liczba ta w odniesieniu do stanu z końca 2008 r. zwiększyła się o 3,5 tys. osób (tj. o 9,1%). Wśród bezrobotnych ogółem prawo do zasiłku posiadało 20,1%. Niski odsetek uprawnionych do zasiłku wśród młodych bezrobotnych wynika z faktu albo braku stażu pracy albo zbyt krótkiego stażu by nabyć prawo do zasiłku.

Średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych, który w końcu 2002 r. wynosił 34,5 roku, w końcu grudnia 2009 r. wyniósł 36,7 roku. W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu wieku zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych.

Istotny wpływ na strukturę bezrobocia młodych mają zachodzące zmiany demograficzne oraz wzrost możliwości i zainteresowania podejmowaniem dalszej nauki. Alternatywą dla bezrobotnej młodzieży jest podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych. Sprzyja temu dynamiczny rozwój szkolnictwa. Szczególnie szybko rozwija się szkolnictwo wyższe.

W końcu 2009 r. w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych było 28,9% osób w wieku 25-34 lata, 18,2% w wieku 35-44 lata, 21,4% w wieku 45-54 lata, 7,5% w wieku 55-59 lat oraz 1,5% w wieku 60 lat i więcej.

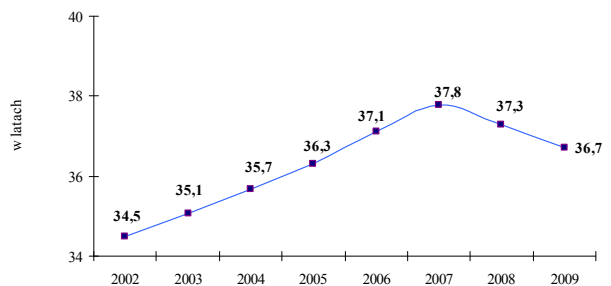

wysokiego bezrobocia. Z drugiej strony mimo młodsze szybciej znajdują pracę.

Zarówno wiek jak i poziom wykształcenia wpływają na czas pozostawania bez pracy. Średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2009 r. dla bezrobotnych ogółem wyniósł 9,4 miesiąca i był o 1,9 miesiąca krótszy niż w końcu 2008 r. Młodzi pozostawali bez pracy dużo krócej, bo 6,2 miesiąca w końcu 2009 r. i 6,6 miesiąca w końcu 2008 r. Jest to jednak wyłącznie informacja orientacyjna pozwalająca na porównywanie średniego czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych okresach i dla wybranych grup bezrobotnych. Czas pozostawania bez pracy wzrasta wraz z wiekiem bezrobotnych i obniża się wraz z podnoszeniem się poziomu wykształcenia. Świadczy to o tym, że bardziej narażone na długotrwałe pozostawanie bez pracy są osoby starsze oraz posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

Nadal wysoka liczba młodych ludzi podejmuje studia wyższe i tym samym zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną

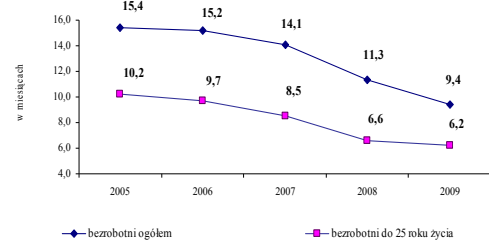
ŚREDNI WIEK ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

W porównaniu do stanu z końca 2008 r., w końcu 2009 r. odnotowano wzrost poziomu bezrobocia we wszystkich kategoriach wiekowych, przy czym najwyższy względny wzrost dotyczył osób w wieku 60 lat i więcej (o 41,6%) oraz w wieku 18-24 lata (o 39,8%). Dla porównania tempo wzrostu bezrobotnych ogółem było niższe i wyniosło 28,4%.

Płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji ciągle braku doświadczenia zawodowego osoby

ŚREDNI CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY W MIESIĄCACH
(przyjmując jako górną granicę 36 miesięcy)
stan w końcu okresu sprawozdawczego

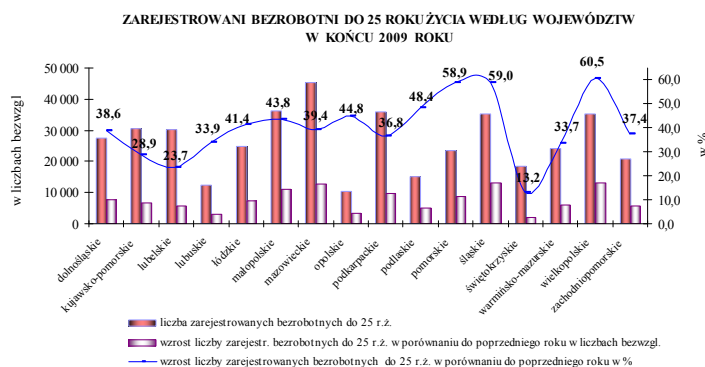

wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. Tym samym również w strukturze bezrobotnych odsetek osób z wyższym wykształceniem, z roku na rok, wzrasta. W końcu 1999 r. wyższe wykształcenie posiadało ok. 2% bezrobotnych, w końcu 2008 r. – 8,5%, a w końcu 2009 r. – 9,4%. Wśród młodych odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni zwiększył się z 7,5% w końcu 2008 r. do 7,8% w końcu 2009 r. Nie ma możliwości porównania z 1999 r. ponieważ dane nt. struktury młodych bezrobotnych są gromadzone od 2005 r.

Terytorialne zróżnicowanie

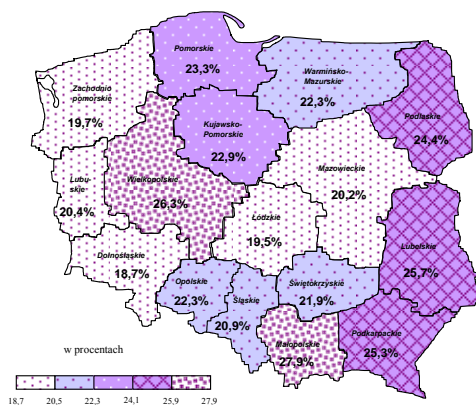
Wzrost liczby bezrobotnych do 25 r. ż. kształtował się na różnym poziomie w poszczególnych województwach i powiatach.

W końcu 2009 r. najwyższą liczbę bezrobotnych do 25 r. ż. odnotowano w województwie mazowieckim (45,4 tys. osób) oraz małopolskim (36,2 tys. osób). Z kolei najniższa liczba bezrobotnych w omawianej grupie wiekowej wystąpiła, podobnie jak w przypadku rozkładu liczby bezrobotnych ogółem, w województwach: opolskim (10,5 tys. osób), lubuskim (12,5 tys. osób) i podlaskim (14,9 tys. osób).

Dynamika wzrostu liczby młodych bezrobotnych w końcu 2009 r., w porównaniu do stanu z końca 2008 r., uzależniona była przede wszystkim od rozwoju sytuacji na danym rynku pracy. Najwyższą dynamikę odnotowano w województwach: wielkopolskim (60,5%), śląskim (59,0%) i pomorskim (58,9%). Najniższy wzrost liczby bezrobotnych do 25 r. ż. wystąpił w województwie świętokrzyskim i wyniósł 13,2%, przy wzroście w kraju o 28,4%.

PROCENTOWY UDZIAŁ BEZROBOTNYCH DO 25 ROKU ŻYCIA W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTWA W KOŃCU 2009 ROKU

Odsetek bezrobotnych do 25 r. ż. zwiększył się z 20,7% w końcu 2008 r. do 22,5% w końcu 2009 r.

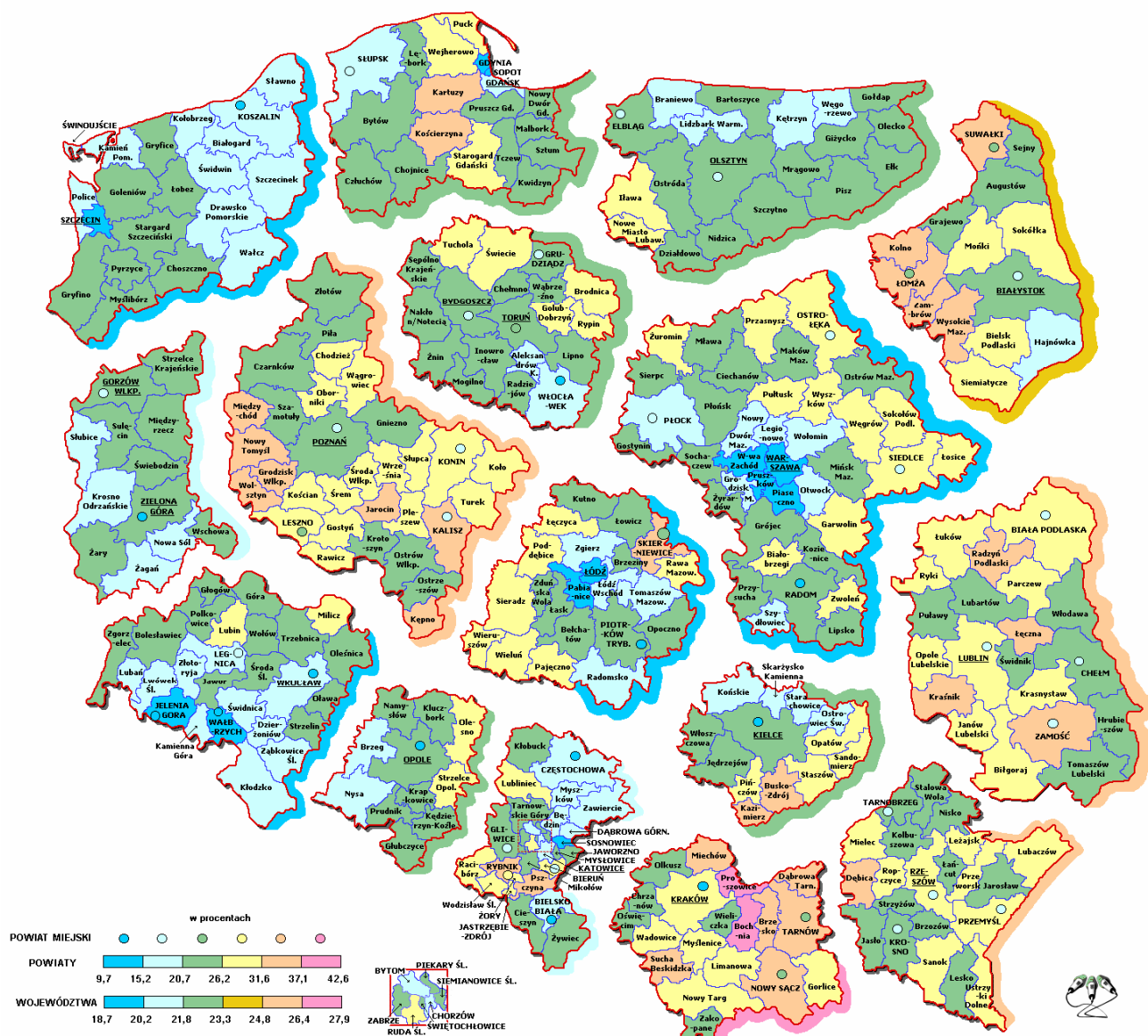
Rozpiętość odsetka bezrobotnych do 25 r. ż. w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 18,7% w województwie dolnośląskim do 27,9% w województwie małopolskim, a więc wyniosła 9,2 p.p. wobec 8,4 p.p. w końcu 2008 r.

Zauważyć należy, że terytorialne zróżnicowanie jest stałą cechą polskiego rynku pracy i wynika zarówno z nierównomiernego rozwoju społeczno –

gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego.

Terytorialne zróżnicowanie rozkładu bezrobocia w poszczególnych grupach wiekowych z pewnością uzależnione jest od struktury wiekowej ludności zamieszkałej na danym terenie. W przypadku powiatów zróżnicowanie to jest jeszcze wyższe niż na poziomie województw i w końcu 2009 r. wyniosło 32,9 p.p. Na poziomie powiatu najniższe udziały osób młodych notowano w: M. St. Warszawa (9,7%), M. Sopot (9,7%), M. Wrocław (11,1%) oraz M. Częstochowa (11,7%), zaś najwyższe w powiatach: proszowickim (42,6%) i bocheńskim (39,0%). Związane jest to z pewnością z większymi możliwościami znalezienia zatrudnienia w dużych miastach, przez młode i najczęściej dobrze wykształcone osoby.

Udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2009 r.

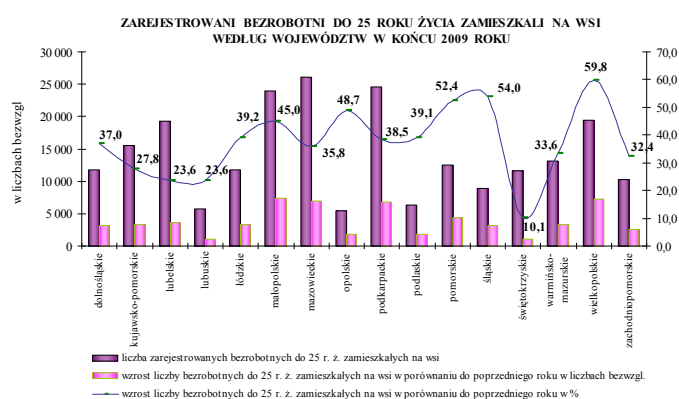
Wyszczególnienie	Poziom województw		Poziom powiatów	
	2008 r.	2009 r.	2008 r.	2009 r.
Najwyższa wartość w %	25,8	27,9	39,7	42,6
Najniższa wartość w %	17,4	18,7	7,5	9,7
Różnica pomiędzy wartością najwyższą i najniższą w punktach procentowych	8,4	9,2	32,2	32,9

Bezrobotni do 25 roku życia według miejsca zamieszkania

W końcu 2009 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 226,1 tys. osób do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi (tj. 27,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi). W odniesieniu do stanu z końca 2008 r. subpopulacja bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi zwiększyła się o 60,9 tys. osób, tj. o 36,8%. Liczba młodych bezrobotnych zamieszkałych w mieście (199,8 tys. osób) zwiększyła się o 60,5 tys. osób tj. o 43,4%.

W końcu 2009 r. na wsi na 100 bezrobotnych młodych mężczyzn przypadło 110 bezrobotnych kobiet do 25 r. ż., w miastach wskaźnik ten był niższy i wyniósł 107 kobiet.

Najwięcej bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi, było zarejestrowanych w następujących województwach: mazowieckim – 26,1 tys. osób (25,8% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi w województwie mazowieckim), podkarpackim – 24,6 tys. osób (27,7%), małopolskim – 23,9 tys. osób (33,4%) i wielkopolskim – 19,5 tys. osób (30,4%).

Najmniejsza liczba młodych bezrobotnych zamieszkałych na wsi

znajdowała się w ewidencji urzędów pracy w województwach: opolskim – 5,4 tys. osób (25,8%), lubuskim – 5,8 tys. osób (22,9%) i podlaskim – 6,3 tys. osób (30,9%).

W końcu 2009 r. spośród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi, najliczniejszą populację stanowiły osoby bez stażu pracy – 125,4 tys. osób (55,4% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi). Drugą grupą pod względem wielkości omawianego zjawiska byli młodzi bezrobotni posiadający 1-5 letni staż pracy – 55,4 tys. osób (24,5%), a następnie bezrobotni ze stażem pracy do 1 roku – 42,6 tys. osób (18,8%).

Wśród bezrobotnych w omawianej populacji osoby poszukujące pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły 15,3% (tj. 34,6 tys. osób). Od 1 do 3 miesięcy pracy poszukiwało 66,3 tys. osób (29,3%), natomiast 57,8 tys. osób szukało pracy od 3 do 6 miesięcy (25,6%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby poszukujące pracy do 1 miesiąca – 25,1 tys. osób (11,1%) oraz od 6 do 12 miesięcy – 42,3 tys. osób (tj. 18,7%).

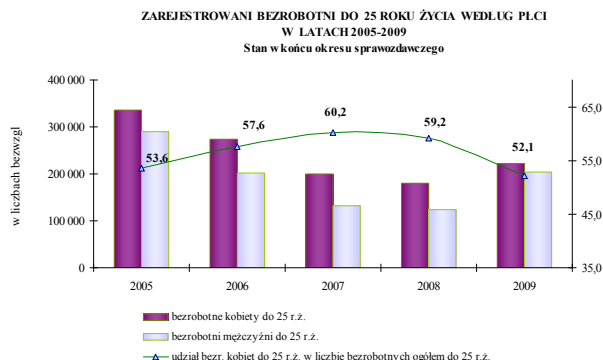
Najwięcej bezrobotnych do 25 r. ż., zamieszkałych na wsi, posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 66,3 tys. osób (29,3% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi) oraz średnie ogólnokształcące – 53,1 tys. osób (23,5%). Osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym było 49,6 tys. (tj. 21,9%), natomiast z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej zarejestrowanych było 43,6 tys. młodych osób (tj. 19,3%). Najmniej osób w tej populacji legitymowało się dyplomami wyższych uczelni – 13,4 tys. osób (5,9%).

Bezrobotni do 25 roku życia według płci

Wśród osób bezrobotnych ogółem, jak również wśród bezrobotnych do 25 r. ż., przeważają kobiety. W końcu 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 222,0 tys. młodych kobiet (tj. 52,1% zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż.). Współczynnik feminizacji w omawianej grupie wiekowej wyniósł w końcu 2009 r. – 109 (w końcu 2008 r. – 145), był więc wyższy niż dla bezrobotnych ogółem – 104.

W końcu 2009 r. w porównaniu do stanu z końca 2008 r. przy wzroście liczby bezrobotnych do 25 r. ż. o 121,3 tys. osób (tj. o 39,8%), liczba bezrobotnych kobiet w omawianej grupie wiekowej zwiększyła się o 41,7 tys. osób (tj. o 23,1%). Wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn do 25 r. ż. wyniósł 79,6 tys. osób, tj. 64,1%.

W końcu 2009 r., w ogólnej liczbie bezrobotnych do 25 r. ż., kobiety stanowiły 52,1% zarejestrowanych, zaś w grupie młodych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy było 68,6% kobiet. W tym samym okresie bez pracy powyżej 24 miesięcy pozostawało 5,3% zarejestrowanych młodych kobiet (11,8 tys. osób) i 1,6% zarejestrowanych mężczyzn (3,3 tys. osób). W grupie 15,1 tys. młodych bezrobotnych, którzy najdłużej oczekiwali na podjęcie zatrudnienia, czyli ponad 2 lata, kobiety stanowiły aż 77,9%. Oznacza to, że nawet w przypadku młodych kobiet ich czas pozostawania bez pracy jest dłuższy niż mężczyzn.

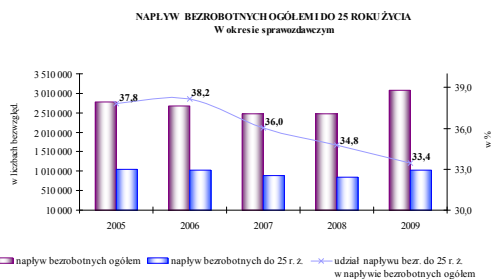

Analiza średniego czasu pozostawania bez pracy wyraźnie pokazuje, że kobiety do 25 r. ż. pozostają w ewidencji urzędów pracy 2 miesiące dłużej niż mężczyźni mimo faktu, że są one lepiej wykształcone (kobiety – 7,2 miesiąca, mężczyźni – 5,2 miesiąca).

W końcu 2009 r. wśród zarejestrowanych młodych kobiet wyższe wykształcenie posiadało 10,7% (tj. 23,7 tys. kobiet), a 33,0% (tj. 73,3 tys. kobiet) miało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe. Wśród młodych bezrobotnych mężczyzn proporcje te wynosiły odpowiednio 4,7% i 48,7%. Wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym legitymowało się 56,3% kobiet (tj. 125 tys. osób) i 46,6% mężczyzn (tj. 95 tys. osób).

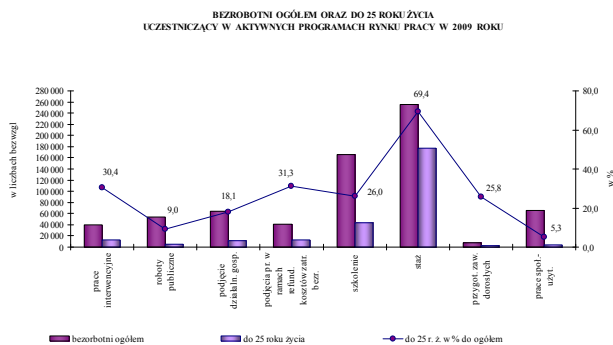
Bilans bezrobotnych do 25 roku życia

W 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 1031,2 tys. osób do 25 r. ż. (tj. 33,4% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 414,6 tys. młodych, a po raz kolejny 616,6 tys. osób. W porównaniu do roku 2008 odnotowano wzrost rejestracji wśród młodych o 170,3 tys. osób, tj. o 19,8%.

W 2009 r. z ewidencji bezrobotnych wyłączono 847,7 tys. osób do 25 r. ż., tj. o 11,4 tys. osób więcej niż w 2008 r. (tj. o 1,4%). Najczęstszą przyczyną wyłączeń młodych bezrobotnych ze statystyki urzędów pracy były podjęcia pracy (31,5% odpływu tej populacji), niepotwierdzenia gotowości do pracy (32,4%) oraz rozpoczęcia stażu (20,9%).

W analizowanym roku pracę podjęło 266,7 tys. osób do 25 r. ż., tj. o 13,1 tys. mniej niż w 2008 r. (spadek o 4,7%). Prace niesubsydiowane podjęło 224,7 tys. osób, natomiast w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 42 tys. osób.

W całym 2009 r. aktywnymi programami rynku pracy objęto 268 tys. młodych bezrobotnych wobec 260,6 tys. przed rokiem. Zatem w ciągu roku liczba zaktywizowanych młodych bezrobotnych wzrosła o ponad 7,3 tys. osób, czyli o 2,8%. Osoby młode w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły 22,5%, a wśród zaktywizowanych 38,4%, zatem ok. 16 punktów procentowych więcej. Największym zainteresowaniem młodych bezrobotnych cieszyło się uczestnictwo

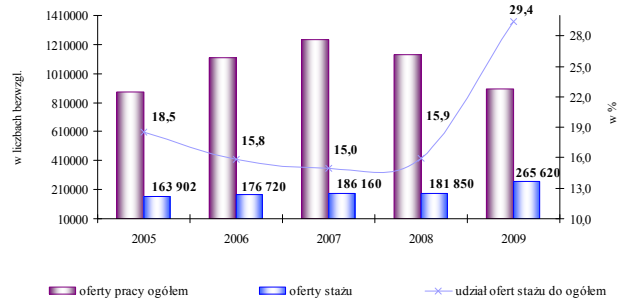
w stażach, które rozpoczęło ponad 177,3 tys. bezrobotnych do 25 r. ż. oraz w szkoleniach, w których uczestniczyło 43,2 tys. osób. Ponadto prawie 42 tys. młodych bezrobotnych rozpoczęło prace subsydiowane, w tym niemal 12 tys. podjęło działalność gospodarczą, a blisko 13 tys. osób podjęło pracę w ramach refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

Na ogólną liczbę 902,6 tys. ofert pracy zgłoszonych w 2009 r., 265,6 tys. ofert dotyczyło stażu pracy, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród młodych bezrobotnych. Z ogólnej liczby zgłoszonych ofert stażu pracy - 108,9 tys. pochodziło z sektora publicznego (41% ofert stażu), a 156,7 ofert stażu zgłosił sektor prywatny (59%). Oferty stażu stanowiły blisko 30% wszystkich ofert, które pracodawcy zgłosili w 2009 r.

W porównaniu do lat ubiegłych odnotowano znaczny wzrost udziału ofert stażu pracy w ogólnej liczbie ofert zgłoszonych do urzędów pracy. Dla porównania w 2009 r. zgłoszono o 83,8 tys. ofert stażu więcej niż w roku 2008, podczas gdy ogólna liczba ofert pracy zmniejszyła się.

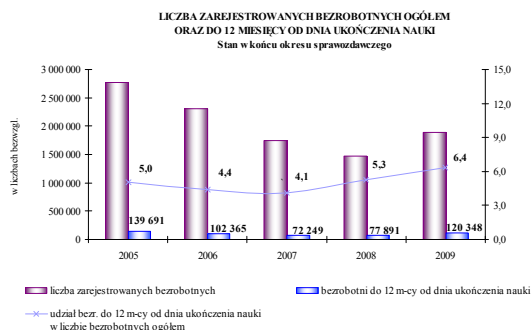
W końcu 2009 r. w urzędach pracy pozostawało 2,2 tys. ofert stażu, tym samym propozycje stażu stanowiły 10,4% wszystkich ofert niewykorzystanych w końcu roku.

NAPŁYW OFERT PRACY OGÓLEM ORAZ OFERT STAŻU PRACY
W okresie sprawozdawczym

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

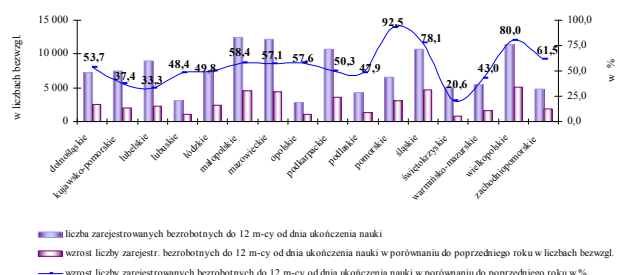
Specyficzną grupę młodzieży stanowią absolwenci, czyli osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. W latach 1998-2001 liczba bezrobotnych absolwentów z roku na rok zwiększała się. Spadek bezrobocia absolwentów, po raz pierwszy od kilku lat, odnotowany został w końcu 2002 r. i wyniósł 7,7%, podczas gdy liczba bezrobotnych ogółem zwiększyła się o 3,3% w odniesieniu do stanu z końca 2001 r. Spadek liczby bezrobotnych absolwentów utrzymał się do końca 2007 r. W końcu 2008 r. odnotowano wzrost o 5,6 tys. osób w porównaniu do 2007 r., zaś w końcu 2009 r. zarejestrowanych było już 120,3 tys. absolwentów i wzrost w stosunku do 2008 r. wyniósł aż 42,5 tys. osób, tj. 54,5%.

Najwięcej bezrobotnych w omawianej kategorii zarejestrowanych było, w końcu 2009 r., w województwach: małopolskim - 12,4 tys. osób, mazowieckim - 12,2 tys. osób, śląskim i podkarpackim - po 10,7 tys. osób. Najmniej bezrobotnych absolwentów odnotowano w województwach opolskim - 2,8 tys. osób i lubuskim - 3,1 tys. osób.

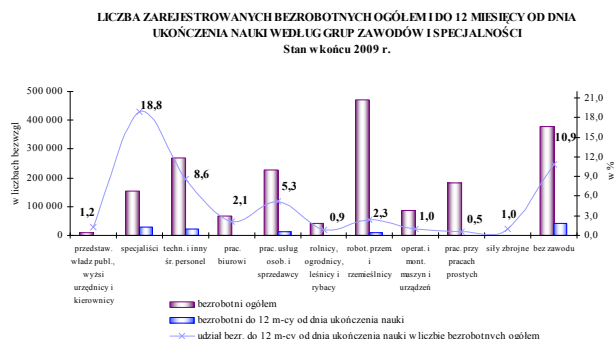
Dynamika wzrostu liczby bezrobotnych absolwentów w końcu 2009 r. w porównaniu do stanu z końca 2008 r. uzależniona była przede wszystkim od rozwoju sytuacji na danym rynku pracy. Najwyższą dynamikę odnotowano w województwach: pomorskim (92,5%), wielkopolskim (80,0%) i śląskim (78,1%). Najniższy wzrost liczby bezrobotnych absolwentów wystąpił w województwie świętokrzyskim i wyniósł 20,6%, przy wzroście w kraju o 54,5%.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI
WEDŁUG WOJEWÓDZT W KOŃCU 2009 ROKU

Odsetek bezrobotnych absolwentów zwiększył się z 5,3% w końcu 2008 r. do 6,4% w końcu 2009 r. Rozpiętość odsetka bezrobotnych absolwentów w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 9,6% w województwie małopolskim do 4,5% w województwie zachodniopomorskim, a więc wyniosła 5,1 p.p. wobec 4,4 p.p. w końcu 2008 r.

W końcu 2009 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych w omawianej populacji 79,1 tys.

osób posiadało zawód, co stanowiło 5,2% zarejestrowanych bezrobotnych posiadających specjalność. W grupie tej zawodu nie posiadało 41,3 tys. osób, tj. 10,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadających zawodu.

Prawo do zasiłku posiadało 4,2 tys. absolwentów, tj. o 1,1 tys. osób więcej niż rok wcześniej.

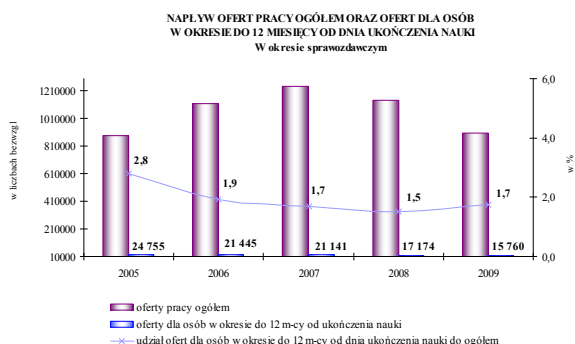
W końcu 2009 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od

dnia ukończenia nauki, najmniej było osób posiadających zawody mieszczące się w grupie siły zbrojne (10 osób) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (104 osoby).

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów posiadało zawody mieszczące się w grupie specjaliści (29,1 tys. osób, tj. 18,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie zawodowej) oraz technicy i inny średni personel (23,2 tys. osób, tj. 8,6%).

W porównaniu ze stanem z końca 2008 r. liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki zwiększyła się we wszystkich wielkich grupach zawodowych, jak również w grupie bez zawodu. Największy wzrost w liczbach bezwzględnych dotyczył grupy technicy i inny średni personel (o 8,8 tys. osób, tj. o 61,5%) oraz grupy specjaliści (o 8,4 tys. osób, tj. o 40,5%).

W 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 379,9 tys. absolwentów (tj. 12,3% napływu do bezrobocia ogółem). W porównaniu do roku 2008 odnotowano wzrost rejestracji w tej grupie bezrobotnych o 62,4 tys. osób, tj. o 19,7%. W 2009 r. podjęcia pracy wśród absolwentów stanowiły 7,7% ogółu podjęć pracy (77,7 tys. osób). W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego nastąpił spadek podjęć pracy w tej subpopulacji o 2,6 tys. osób (3,2%).

W 2009 r. do urzędów pracy zgłoszono 15,8 tys. ofert pracy dla osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, co stanowiło 1,7% ogółu zgłoszonych ofert pracy. W porównaniu do 2008 r. liczba ofert pracy dla absolwentów zmniejszyła się o 1,4 tys. ofert (8,2%). W tym samym czasie liczba ofert pracy ogółem spadła o 21%.

W liczbie zgłoszonych w 2009 r. ofert pracy dla absolwentów było:

- 7,0 tys. ofert pracy z sektora publicznego,
- 8,7 tys. ofert z sektora prywatnego,
- 2,4 tys. ofert pracy niesubsydiowanej,
- 13,3 tys. ofert pracy subsydiowanej,
- 1,0 tys. ofert pracy sezonowej.

Najwięcej ofert pracy dla absolwentów zgłoszono w województwach: lubelskim – 2,9 tys. ofert pracy (tj. 6,2% ogółu zgłoszonych ofert w tym województwie), podkarpackim – 2,4 tys. ofert (5,0%) oraz w wielkopolskim – 2,1 tys. ofert (3,3%). Najmniej ofert dla absolwentów zgłoszono do urzędów pracy w województwach małopolskim (28 ofert) i pomorskim (36 ofert).

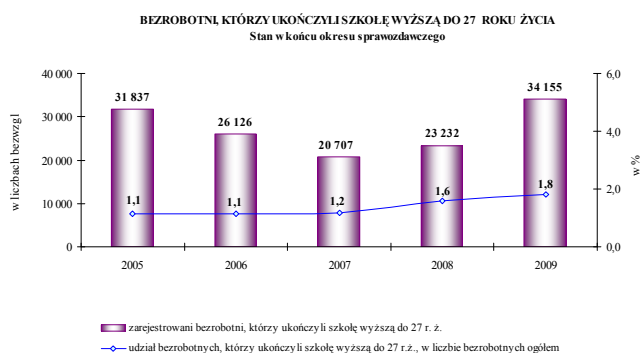
W końcu 2009 r. niewykorzystane pozostały 82 oferty pracy dla absolwentów, tj. 0,4% ofert niewykorzystanych ogółem.

Bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą, do 27 roku życia

W roku akademickim 2008/2009 w 456 szkołach wyższych kształciło się 1927,8 tys. osób. W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano spadek liczby studentów w tych szkołach o 9,6 tys. osób (0,5%). Współczynnik skolaryzacji brutto³ wzrósł z 12,9 w roku akademickim 1990/1991 do 52,7 w roku akademickim 2008/2009.

Największym zainteresowaniem cieszą się takie kierunki jak: ekonomia i administracja, pedagogika oraz kierunki społeczne.

W związku z faktem, że coraz więcej osób podejmuje studia wyższe zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach, ze względu na aktywność ekonomiczną, wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. Tym samym również w strukturze bezrobotnych odsetek osób z wyższym wykształceniem z roku na rok wzrasta.

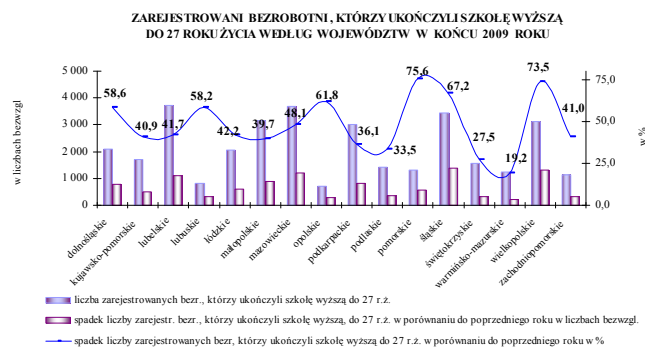

W końcu 2009 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 34,2 tys. bezrobotnych, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 r. ż. (1,8% bezrobotnych ogółem). W porównaniu do 2008 r. liczba bezrobotnych w omawianej grupie wzrosła o 10,9 tys. osób tj. o 47%, przy wzroście liczby bezrobotnych ogółem o 28,4%.

W końcu 2009 r. prawo do zasiłku posiadało 1,9 tys. osób w omawianej kategorii.

W końcu 2009 r. najwięcej bezrobotnych w omawianej subpopulacji zarejestrowanych było w województwach lubelskim (3,7 tys. osób), mazowieckim (3,7 tys. osób) oraz śląskim (3,4 tys. osób), a najmniej w województwach lubuskim (0,8 tys. osób) oraz opolskim (0,7 tys. osób).

W 2009 r. napływ bezrobotnych, którzy ukończyli szkołę wyższą, do 27 r. ż. wyniósł 117,1 tys. osób (3,8% ogółu napływu do bezrobocia). W porównaniu do 2008 r. nastąpił wzrost rejestracji bezrobotnych w tej grupie o 18,3 tys. osób (tj. o 18,6%). Pracę podjęło 33,5 tys. osób do 27 r. ż., tj. o 0,1 tys. osób mniej.

³ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji (według stanu w dniu 31 grudnia) osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia (19-24 lata).

Podsumowanie

Stale zmieniający się rynek pracy wymaga podejmowania działań w celu zmniejszania bezrobocia oraz przywracania na rynek pracy licznej grupy osób pozostających biernymi zawodowo. Szczególnie istotnego znaczenia nabiera to w sytuacji widocznego starzenia się społeczeństwa, które już dziś jest obserwowane w wielu krajach Unii Europejskiej, a w niedalekiej przyszłości zaobserwujemy także i w Polsce zmniejszanie się populacji w wieku produkcyjnym oraz wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego.

Szczególnie niską aktywnością zawodową cechują się osoby młode w wieku 15-24 lata wynoszącą w IV kwartale 2009 r. – 34,2% wobec 33,4% w IV kwartale 2008 r. Zatem nadal tylko co trzeci młody człowiek jest aktywny zawodowo. Przy czym należy pamiętać, że pozostała część młodzieży jest bierna zawodowo głównie z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych zwiększa szanse na rynku pracy, ale przy założeniu, że kształcenie to odbywa się w kierunkach odpowiadających zapotrzebowaniu.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2009 r. wyniósł 50,4% wobec 51% przed rokiem, tymczasem wśród młodzieży wskaźnik ten zmalał z 27,7% do 26,5%. Oznacza to, że płynne wejście na rynek pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły to poważne wyzwanie w sytuacji nadal wysokiego bezrobocia.

Generalnie młodzież we wszystkich krajach Unii Europejskiej boryka się z podobnymi problemami na rynku pracy. Świadczyć może o tym stopa bezrobocia, która w przypadku młodzieży jest ponad dwukrotnie wyższa niż wskaźnik bezrobocia osób w wieku produkcyjnym.

Również dane dotyczące rejestrowanego bezrobocia potwierdzają, że sytuacja młodzieży w ostatnim okresie pogorszyła się. Wysoki poziom bezrobocia pozostaje nadal jednym z kluczowych problemów polskiego rynku pracy. Reperkusje kryzysu gospodarczego skutkowały spowolnieniem tempa spadku bezrobocia w 2008 r. oraz jego wzrost w roku 2009. Poziom bezrobocia młodzieży zwiększał się szybciej niż osób w starszych grupach wiekowych. Należy podkreślić, że ze względu na trudną sytuację na rynku pracy osób młodych od 2004 r. w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy m.in. osoby do 25 r. ż. uznane zostały za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W końcu 2009 r. bezrobotni do 25 roku życia stanowili 22,5% bezrobotnych ogółem wobec 20,7% w końcu 2008 r., tak więc co 4 bezrobotny zalicza się do omawianej subpopulacji.

Odnosząc się do płynności bezrobocia w 2009 r., poziom nowych rejestracji wśród osób do 25 roku życia, był o 19,8% wyższy niż w 2008 r., wzrosła również skala odpływu z bezrobocia (o 1,4%), a także działania aktywizacyjne kierowane do młodzieży (o 2,8%), spadły natomiast podjęcia pracy (o 4,7%). W 2009 r. zaktywizowano 268 tys. osób do 25 r. ż. co stanowiło 38,4% ogółu zaktywizowanych.

Wzrastające niedopasowanie kwalifikacji młodych do potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego, powoduje zasadnicze trudności młodych na rynku pracy. Stąd, pomocą w zdobyciu pracy przez młodych jest zwiększanie mobilności zawodowej i dostosowywanie kwalifikacji do wymogów rynku pracy.

Instytucją rynku pracy wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży są Ochotnicze Hufce Pracy, którym powierzono realizację zadań państwa w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży oraz zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec niepełnoletniej młodzieży. Ochotnicze Hufce Pracy realizują zadania opiekuńczo-wychowawcze na rzecz młodzieży w wieku powyżej 15 lat, która nie ukończyła szkoły podstawowej lub gimnazjum albo nie kontynuuje nauki po ukończeniu tych szkół pomimo tego, iż podlega obowiązkowi szkolnemu (do 16 lat) lub obowiązkowi nauki (do 18 lat). Młodzież ta kierowana jest do jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP tj. hufców pracy, centrów kształcenia i wychowania oraz ośrodków szkolenia i wychowania, gdzie uzupełnia wykształcenie i zdobywa kwalifikacje zawodowe.

Opracowano:

Wydział Analiz i Statystyki (JMŁ, MB)